

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2012 m. liepos 13 d. Nr. FA-P-20-4-34
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2011-06-14 pavedimą Nr. P-20-4

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Eugenija Novikovienė (grupės vadovė)
Dovilė Bilotienė

Auditas pradėtas 2011-06-14
Auditas baigtas 2012-07-13

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Pastebėjimai dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų	6
2. Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas	8
3. Rekomendacijos	8
Priedai	9

IŽANGA

Audito tikslas – teisėtumo požiūriu įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2012 metams planavimą; audituojamo subjekto 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas subjektas – Energetikos ministerija, atliekanti įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas energetikos srities valstybės valdymo funkcijas ir įgyvendinanti šioje srityje valstybės politiką. Adresas: Gedimino pr. 38 / Vasario 16-osios g. 2, Vilnius, identifikavimo kodas 302308327.

Audituojamu laikotarpiu Energetikos ministerijai vadovavo ministras Arvydas Sekmoka, vyriausiojo buhalterio funkcijas vykdė Finansų ir apskaitos skyriaus vedėja Daiva Gelusevičienė.

Audituojamas laikotarpis – 2011 metai.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškama valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinami Energetikos ministerijos 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai, kuriuos sudarė skirtingo dydžio subjektų grupės:

- biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė ministerijos biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys;
- konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudarė ministerijos ir energetikos ministro valdymo srities asignavimų valdytojo Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos finansinių ataskaitų rinkiniai.

Audito metu vertintą Energetikos ministerijos 2011 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė:

- Biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų 2011 m. gruodžio 31 d. aiškinamasis raštas;
- Įmokų į biudžetą, skiriamų specialiosioms programoms finansuoti, 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3);
- Mokėtinų ir gautinų sumų 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4).

Audito metu vertintą Energetikos ministerijos ir energetikos ministro valdymo srities asignavimų valdytojo 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudarė:

- Finansinės būklės ataskaita pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Veiklos rezultatų ataskaita pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Pinigų srautų ataskaita pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Grynojo turto pokyčių ataskaita pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- 2011 m. finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

2011 metais Energetikos ministerijos vykdytos trys programos:

- Nacionalinės energetikos strategijos tikslus įgyvendinanti Energetikos ministerijos programa (kodas 01 01);
- Valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programa (kodas 01 87);
- Ignalinos programos administravimo Lietuvoje programa (kodas 72 10).

Šioms programoms patvirtinta 386 278 tūkst. Lt asignavimų, iš jų – 386 048 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 5 481 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 230 tūkst. Lt turtui įsigyti¹. Be to, 2010 metais

¹ Lietuvos Respublikos 2011 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2010-12-09 Nr. XI-1210.

nepanaudotas specialiosios programos 281 964,8 tūkst. Lt likutis perkeltas į 2011 metų asignavimų planą.

Finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitoje, 2011 metų pradžioje buvo iš viso 5 270 662,2 tūkst. Lt, pabaigoje – 9 330 621,9 tūkst. Lt.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkiniuose nėra reikšmingų iškraipymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Atsižvelgdami į tai, kad viešojo sektoriaus grupių, rengiančių 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius, sudėtis skyrėsi, bei įvertinę atskirų subjektų, sudarančių grupes, reikšmingumą, Energetikos ministerijoje atlikome suplanuotas audito procedūras, kurių metu vertinome 2011 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą. Energetikos ministro valdymo srities viešojo sektoriaus subjekte, kuris yra asignavimų valdytojas, atlikome suplanuotas audito procedūras, susijusias su metinių finansinių ataskaitų konsolidavimo procesu.

Audito metu, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta:

- išsami rizikos analizė (audito planavimo etape), kuri leido panaudoti rizika ir reikšmingumu pagrįstą audito metodiką, audito darbą sutelkiant didžiausios rizikos srityse;
- tvarkos aprašų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra ir nuoseklios peržiūros testai (kontrolės aplinkos tyrimas);
- ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių išsamios ir analitinės audito procedūros (savarankiškos audito procedūros).

Taip pat buvo vertinama, kaip audituojamas subjektas laikėsi įstatymų ir kitų teisės aktų, sutartinių įsipareigojimų ir kt. Teisėtumo požiūriu įvertintas valstybės biudžeto asignavimų 2012 metams planavimas.

Svarbiausiose audito srityse (darbo užmokesčio, socialinio draudimo įmokų ir socialinių išmokų (pašalpoms) sąnaudų; pagrindinės veiklos sąnaudų, išlaidų; ilgalaikio finansinio turto) atliktos savarankiškos audito procedūros. Tam buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą. Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų, atsižvelgėme į aplinkybes, priežastis ir pasekmes.

Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo, analitinės ir kitas audito procedūras.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų

Finansinių ataskaitų rinkinio tikslas – pateikti informaciją apie viešojo sektoriaus subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus, kuria naudojasi vartotojai, priimdami ir vertindami sprendimus dėl išteklių paskirstymo ir jų naudojimo teikiant viešąsias paslaugas.

Finansinės būklės ataskaitoje pateikta informacija turi išsamiai ir teisingai parodyti viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną².

Remiantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (toliau – VSAKIS) pateikta Finansinės būklės ataskaita pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis, straipsnio „Ilgalaikis finansinis turtas“ balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje sudarė 9 520 401,5 tūkst. Lt, o pabaigoje – 9 231 941,4 tūkst. Lt.

Tačiau ministerijos sudarytos Finansinės būklės ataskaitos pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis straipsnyje „Ilgalaikis finansinis turtas“ nurodytas paskutinės praėjusio ataskaitinio laikotarpio dienos likutis – 5 188 314,8 tūkst. Lt. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte (P3 pastaba. Ilgalaikis finansinis turtas) pateikta informacija, kad minėtą sumą sudaro investicijos į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus ir asocijuotuosius subjektus (ataskaitinio laikotarpio pradžioje – 5 188 291 tūkst. Lt ir po vienerių metų gautinos sumos – 23,8 tūkst. Lt).

Nustatyti minėtų straipsnių likučių ataskaitinio laikotarpio pradžioje neatitikimai susidarė dėl to, kad Finansų ministerija pakoregavo Energetikos ministerijos 2010 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio Finansinės būklės ataskaitos pagal 2010 m. gruodžio 31 d. duomenis, buvusius paskutinę praėjusio ataskaitinio laikotarpio dieną, – 4 332 086, 6 tūkst. Lt, padidindama „Investicijas į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus ir asocijuotuosius subjektus“ ir ta pačia suma padidindama „Nuosavybės metodo įtaką“³. Atitinkamai nepagrįstai padidinti likučiai buvo perkelti į 2011 metų Finansinės būklės ataskaitos minėtų straipsnių ataskaitinio laikotarpio pradinis likučius. Tokie įrašai atlikti vadovaujantis Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinio konsolidavimo metodikos pakeitimo 26 straipsnio nuostata, kad visose duomenų įvedimo formose praėjusių ataskaitinių laikotarpių pabaigos duomenys turi sutapti su ataskaitinio laikotarpio

² 2-ojo VSAFAS „Finansinės būklės ataskaita“, patvirtinto finansų ministro 2009-12-24 įsakymu Nr.1K-478 (2011-01-31 įsakymo Nr.1K-026 redakcija) 5 p.

³ Finansų ministerijos 2011-09-27 VSAKIS užregistruotas koreguojantis įrašas (Nr. 8955).

pradiniais likučiais (teikiant duomenis VSAKIS, praėjusių ataskaitinių laikotarpių pabaigos duomenys automatiškai perkeliama į ataskaitinio laikotarpio pradinių duomenų laukus)⁴.

Energetikos ministerija 2012 m. birželio 6 d. raštu Nr. (6.47-06)-3-1909 „Dėl 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio“, vadovaudamasi Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo⁵ 32 straipsniu, pateikė Valstybės kontrolei 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį. Papildomai pateikė VSAKIS finansinių ataskaitų rinkinio popierinį variantą (ministerija šio rinkinio nepasirašė). Ministerija pažymėjo, kad VSAKIS administratorius yra Finansų ministerija, todėl ji neturi galimybių atstatyti Finansų ministerijos užregistruotus koreguojančius įrašus. Energetikos ministerija nėra atsakinga už Finansų ministerijos VSAKIS užregistruotus įrašus.

Energetikos ministerija raštu⁶ kreipėsi į Finansų ministeriją, prašydama paaiškinti, dėl kokių priežasčių ir kokių teisės aktų nuostatų pagrindu, neinformavus Energetikos ministerijos, buvo atlikti VSAKIS koreguojantys 4 332 086,6 tūkst. Lt Energetikos ministerijos konsoliduotųjų 2010 m. finansinių ataskaitų rinkinio įrašai.

Finansų ministerija raštu⁷ pažymėjo, kad, vadovaujantis Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo metodikos, patvirtintos 2011 m. balandžio 19 d. finansų ministro įsakymu Nr. 1K-152, 36.1 punktu, buvo atliktas koreguojantis įrašas Energetikos ministerijos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje. Dėl laiko trūkumo rengiant valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį už 2010 metus nebuvo iki galo suderinti veiksmai su Energetikos ministerija bei dėl pirmųjų metų konsolidavimo žinių trūkumo įrašas buvo atliktas ne valstybės mastu, o tiesiogiai Energetikos ministerijos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje. Todėl minėtas koreguojantis įrašas Energetikos ministerijos praėjusio ataskaitinio laikotarpio duomenis padidino 4 332 086,6 tūkst. Lt.

Pažymėtina, kad Finansų ministerija 2012 m. gegužės 28 d. valstybės mastu⁸ atliko koreguojantį įrašą – 4 332 086,6 tūkst. Lt sumažino „Investicijas į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus ir asocijuotuosius subjektus“ ir ta pačia suma sumažino „Nuosavybės metodo įtaką“.

Dėl to, kad Finansų ministerija atliko koreguojančius įrašus Energetikos ministerijos konsoliduotųjų 2010 m. finansinių ataskaitų rinkinyje, Finansinės būklės ataskaitos pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis straipsniuose „Ilgalaikis finansinis turtas“ (A.III eil.) ir „Nuosavybės metodo įtaka“ (F.III eil.) nurodyti ataskaitinio laikotarpio pradiniai likučiai padidinti 4 332 086,6 tūkst. Lt.

⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012-02-03 įsakymas Nr. 1K-035 „Dėl finansų ministro 2011-04-19 įsakymo Nr. 1K-152 „Dėl viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo pakeitimo“.

⁵ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (2010-05-25 įstatymo Nr. XI-842 redakcija).

⁶ Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2012-05-23 raštas Nr. (6.44-06) 3-1737 „Dėl viešojo sektoriaus atskaitomybės informacinėje sistemoje užregistruotų koreguojančių įrašų“.

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2012-06-11 raštas Nr. (27.32-01)-6A-1205166 „Dėl viešojo sektoriaus atskaitomybės informacinėje sistemoje užregistruotų koreguojančių įrašų“.

⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2012-05-28 VSAKIS užregistruotas koreguojantis įrašas (Nr. 3005).

2. Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas

Vidaus kontrolės sistema atitinka jai keliamus reikalavimus ir veikia patikimai. Identifikavę aukščiausio lygio vidaus kontrolės procedūras sudarant ir tvirtinant biudžeto programų sąmatas, jas vykdančią ir atsiskaitant už rezultatus, nustatėme, kad ne visais atvejais nustatytos ir aprašytos aukščiausio lygio vadovų atliekamos kontrolės procedūros ir jų patvirtinimo veiksmai. Vykdančias programas ne visada nurodyti ataskaitų teikimo ryšiai. Ne visais atvejais nustatytos rašytinės procedūros, kad reikšmingi įvykiai būtų pateikiami ataskaitose ir apie juos būtų informuoti atsakingi asmenys (pvz., kad programų koordinatoriai informuotų ministrą apie programų įgyvendinimą, asignavimų naudojimą ekonomiškumo, teisėtumo, efektyvumo požiūriu, o metų pabaigoje raštu teiktų ataskaitą apie programos įvykdymą ir pasiektus tikslus).

Pažymime subjekto pažangą vertinant rizikas ir jų valdymą. Nors 2011 m. Energetikos ministerijoje nebuvo įvertintos rizikos ir nenumatytos jų valdymo vidaus kontrolės procedūros, tačiau šiuo metu ministerija vertina galimas rizikas vykdančias programas, siekiant jų tikslų, todėl ministerijos vidaus kontrolę vertiname kaip gerą.

3. Rekomendacijos

Energetikos ministerija dėl audito metu nustatytų neatitikimų ir teiktų rekomendacijų buvo informuota Valstybės kontrolės 2012-03-17 raštu Nr. S-(20-2227)-999 „Dėl audito metu nustatytų dalykų“ ir 2012-05-30 raštu Nr. S-(20-2227)-1238 „Dėl audito metu nustatytų dalykų“.

Iki audito pabaigos neįgyvendintų rekomendacijų sąrašas, audituojamo subjekto tolesni veiksmai ir rekomendacijų įgyvendinimo terminai nurodyti ataskaitos priede.

2-ojo audito departamento direktorė

Zita Valatkienė

2-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Eugenija Novikovienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos
energetikos ministerijoje atlikto
finansinio (teisėtumo) audito
rezultatų“
priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4
1.	Numatyti priemones, kad VĮ Lietuvos naftos produktų agentūros turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo dydį sudarytų vertė turto, teisės aktų nustatyta tvarka perduoto įmonei patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė.	<p>Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įmonių įstatymo 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo (Žin., 2011, Nr. 150-7051) 11 straipsnio 4 dalimi ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gegužės 16 d. nutarimo Nr. 536 „Dėl valstybės ir savivaldybės įmonės turto vertės padidėjimo įregistravimo įmonės savininko kapitalo ar turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo dalyse tvarkos aprašo patvirtinimo“ 6 punktu, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija parengė ir pateikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą „Dėl VĮ Lietuvos naftos produktų agentūros turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo padidinimo“ (Nr. 12-2234-01).</p> <p>Bus parengta ir energetikos ministro įsakymu patvirtinta Valstybės naftos produktų atsargų ir jų kaupimui ir tvarkymui sukauptų piniginių lėšų bei turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo apskaitos tvarka.</p>	2012-10-30
<p>Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: L.e. p. Energijos išteklių skyriaus vedėjas Dainius Bražiūnas, tel. 8 706 64912, el.p. dainius.braziunas@enmin.lt</p>			

Pastaba: rekomendacijos įgyvendinimo priemonės ir terminus nurodė Energetikos ministerija.